

bodů čtyřem artikulům pražským v městě svém. Avšak podmínky těch Plzeňští nezdrželi, nýbrž po odtazení Žižkově opevňovali tím usilovněji město své a svobodu čtyř artikulů nepropustili.

Podobně roku 1427. a r. 1431. pokusila se vojska husitská pod Prokopem Holým o Plzeň; ale po krátkém vždy obležení s nepořízenou od města odtáhla. Daleko větší nebezpečí však hrozilo Plzni, když r. 1433. na sněmě v červnu v Praze konaném se strana p/o usnesla, s veškerou mocí svou přikročiti k dobytí Plzně. Již 14. července přitáhly první zástupy před Plzeň, k nimž přibýly pomocné zástupy z Klatov, Domažlic, Stříbra, Žatce a Loun, v polovici srpna odebral se i sám Prokop Holý k vojsku, aby řídil obléhání města. Všeho vojska čítalo se 36.000 mužů a bylo rozloženo v pěti leženích kolem města. Poněvadž se předešle učinily zkušenosti, že nelze Plzně tak snadno útokem dobytí, hledělo se proto hlavně vyhladověním přinutiti Plzeň ke vzdání. A vskutku zdálo se, že věc bude míti pro oblehající vojsko žádoucí výsledek; neboť obležení počali strádati nedostatkem vždy více. Ale tu když nouze dostoupila nejvyššího stupně, že se nejhorsího bylo obávati, podařilo se r. 1434. na počátku května vpraviti zradou Přibíka z Klenové, jednoho z vůdců husitských, do Plzně něco obilí a jiných potřeb, tak že o vzdání města nebylo na nějakou dobu ani řeči. Zatím přiostrily se též protivy mezi mírnou stranou pod obojí a stranou Táboorskou do té míry, že mezi nimi jen boj mohl rozhodnouti. I když proto od března r. 1434. mírní kališníci spojivše se se šlechtou pod jednou snažili se zjednati pokoj v zemi, tu vojsko Táborů a Sirotků odtáhlo od Plzně 7. května r. 1434. proti této nové nepřátelské sobě straně a tak po 10tíměsíčním obléhání šťastně Plzeň unikla nebezpečí jí hrozičímu. Plzeňští slavili od té doby den tento jakožto Nový svátek na trvalou památku až do počátku druhé polovice našeho století; nyní pouze v kostele farním se památka ještě udržuje.

V odměnu za škody a svízele při tomto obléhání utrpěné a přestálé, jakož i za statečnost prokázanou, odměnil císař Sigmund Plzeňské udělením zlaté bully, kterouž osvobodil město od berní královských a měšťany od cel a mýt jak v Čechách tak i v říši německé. Spolu rozhojnen znak městský, že přibrán do něho dvouhrbý velbloud, kterého ukořistili Plzeňští při jednom výpadu v ležení Sirotků.

Zajímavé jest, že za této doby, totiž po roce 1420 jazyk český zjednává si stále větší platnost a vytiskuje jazyk latinský, tak že od roku 1460. všechny knihy městské vedou se jenom po česku,

třídy, umístěné dotud v t. zv. „štitu“, jenž pro chatrný svůj stav účelům školským více nevyhovoval a an také úpravě městských sadů v cestě stál, sbořen byl.

Když v tutéž dobu c. k. zemská školní rada uznala oprávněnost německé školy chlapecké na školní budovu v sadech Kopecského, přeloženy tři třídy měšťanské dívčí školy české, v budově té dosud umístěné, do domu číslo pop. 70 v ulici Veleslavínově, místní školní radou na dobu 6 roků za roční činži 1600 zl. najatého, kam také měšťanská dívčí škola přeložena byla.

Poněvadž místnosti v domě tom za krátkou dobu ukázaly se nevhodnými, najala obec většinu přízemních místností v domě čís. pop. 97 v sadech Kopecského, t. zv. „Kamerále“, za roční činži 1200 zl., kam nyní jednotlivé třídy měšťanské školy byly přeloženy.

Když c. k. zemská školní rada vynesemím ze dne 23. prosince 1876 čís. 27.026 nařídila, aby po městě roztroušené třídy obecné i měšťanské školy dívčí poblíže Kamerálu umístěny byly, najala obec i ostatní místnosti a zahradu dvoupatrové budovy Kamerálu na dobu 10 roků za roční činži 4260 zl., kde nyní umístěna byla celá česká obecná škola se svými pobočkami, měšťanská škola i „dětská zahrádka“.

V letech těchto tvořila obec plzeňská samostatný školní okres. povolený vynesemím c. k. zemské školní rady ze dne 6. června 1871 č. 5516, kterýž však již vynesemím ze dne 18. října 1876 č. 14.436 zrušen byl z udaného důvodu, že hmotné poměry města toho nedovolují, aby si samostatný školní okres udržovalo.

Stejnou měrou, jakou k tomu se přihlíželo, aby jednotlivé třídy ústavu nebyly po městě rozptýleny, vystříháno toho, aby veškeré školy soustředěny nebyly v jediné části města, nýbrž aby potřebnými školami opatřeny byly všechny části města, utěšeně vzrůstajícího.

Proto také umístěna počátkem školního r. 1874.—75. samostatná česká čtyřtřídní škola chlapecká a česká třítřídní dívčí škola, zřízená z různých odboček, v domě čp. 24. „u Zopfů“ na předměstí saském a jedna pobočka 1. třídy chlapecké školy obecné „u Zopfů“ a jedna pobočka 1. třídy dívčí z „Kamerálu“, navštěvované dětmi z předměstí pražského, na toto.

Na předměstí pražské přeloženy v školním roce 1877.—78. další dvě pobočky škol českých a sice pobočka 2. třídy chlapecké školy obecné z předměstí saského a 2. třídy dívčí z Kamerálu.

O B S A H.

	Strana
Prvých deset let Jednoty	1
Reflexe z vývoje samosprávy v král. městě Plzni	XIX
Dějiny města	3
Procházka městem	10
Rozloha a poměry obyvatelstva v král. městě Plzni	19
Správa obce: Personalie	31
Jména obecní	36
Důchody a spravedlnosti	40
Příjmy a vydání obce	42
Platy a dávky obecní	44
Ústavy a fondy obcí spravované	45
Ústav chudých	46
Městské chudobince	48
Městský sirotčinec	49
Samostatné nadační fondy obcí spravované	50
Presentační právo k nadacím	53
Chudinství	54
Místní policie	55
Zdravotnictví	59
Zásobování města vodou	68
Komunikace	77
Osvětlení města	83
Ustavy vzdělávací	85
Obecná knihovna král. města Plzně	101
Městské divadlo	102
Městské průmyslové museum pro západní část král. Českého	103
Historické museum král. města Plzně	108
Roční výdaj na školství a ústavy vzdělávací vůbec	120
Spořitelna král. města Plzně	122
Spolky	124
Časopisy	124
Obchod a průmysl	126
Zastupitelský okres plzeňský	156
Rolnická škola v Plzni	177
Insertní část	1—LXVIII

